

HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

ČÍSLO
2018
ROČNÍK 24
NEPRODEJNÉ

9

WWW.PRAHA15.CZ



**PŘIPOMÍNKY
K METROPOLITNÍMU
PLÁNU SCHVÁLENY**
Jednomyslné hlasování
napříč politickým spektrem



**ČESTNÝ OBČAN
VÁCLAV ŠIMEK**
Rozhovor s hasičem
tělem i duší

**DNY
PRAHY 15**
7.-15. ZÁŘÍ

ZPĚVAČKA MAGDA MALÁ ROZHOVOR





Společenská restaurace U Červených v dobách své slávy (20. léta)

UKRADENÝ MYSLIVEC Z HOSTINCE JANA PEŠAUTA 8. ČÁST

Stodola přestavěná na hostinec, taneční sál a divadelní pódium. Prkna, která znamenají svět, zde proslapávali vojáci, sokolové, kočovníci, dokonce i legendární Matěj Kopecký se svými loutkami. Přispívalo se zde chudým dětem i na Šalounův pomník mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí. Cesta od vlasteneckých plesů, přes výrobu obálek a sklad pražského DBK, k tágům a biliárovým koulím. A také místo, kde host hostu bosou nohou nos utíral a starosta Švehla pak musel vše vysvětlovat.

U Pešautů, U Červených, U Šoušů, U Sochora, U Kotků, U Slezáků... Hospůdka v někdejší Palackého ulici, dnešní Selská čp. 114 už měla mnoho názvů. Dnes zde sídlí Billiard Club Sogaard, takže jistá forma zábavy i příjemného občerstvení zde funguje pořád. Pojďme se znovu vypravit do historie hostivařského pohostinství.

Hostinec zde měl skutečně dlouhou tradici, i když je těžko dohledat datum jeho otevření. Paní kronikářka Marie Zdeňková vypátrala, že v 18. století objekt vznikl jako stodola a podobné využití měl pravděpodobně po dlouhou dobu, kdy několikrát vyhořel, a byl (či měl být) adaptován také na kovárnu. Architekti jej do análů zachytili

těmito slovy: „*Stavba je pozoruhodná svou stavební historií, dokládající proměnu funkce budovy v průběhu 19. století. Hodnotná je architektura hlavního sálu ojedinělá mezi tím, co se na okrajových částech Prahy dochovalo.*“

Kdy přesně se z užitkových prostor stal hostinec se sálem, se nám nepodařilo zjistit, ale nejstarší zmínky jsme dohledali k roku 1873, kdy již fungující krčmu vlastnil pan Jan Pešaut (občas bývá jeho jméno komoleno na Pešant). Jednoduše se podniku říkalo hostinec Jana Pešauta či U Pešautů. Nebylo to právě originální, ale každý místní věděl...

Pešautova hospoda byla spojena s vojenskými vysloužilci, což, jak uvidíme, nebyla náhoda. Právě pozvánka na jejich taneční zábavu 16. července 1880 je jednou z nejstarších zpráv o hostinci, jednalo se tehdy o vojáky vršovické. Plesy a taneční zábavy zde bývaly na týdenním pořádku stejně jako ve všech větších hostivařských konkurencích. A když na to přišlo, měly i dobrý účel: „*Z Hostivaře. Dělnictvo v zdejší továrně p. Josefa Janouška zaměstnané uspořádalo dne 13. listopadu (1881) s panem Františkem Haroušem a chotí jeho v čele v hostinci pana Pešauta ples, který skvěle se*

vydařil a 50 zlatých čistého užtku vynesl. Tento výnos věnován byl k zakoupení školních potřeb chudým školním dítkám a k rozmnožení školní knihovny.“ (Pražský deník, 30. 11. 1881) Ostatně právě hostivařské dělnictvo si u pana Pešauta zajistilo i spolkovou místnost.

Sbírky se nepořádaly jen pro chudé děti (často formou sbírek pro Matici školskou). Srdce Hostivařských zůstávalo i s příbramskými horníky, na jejichž pozůstalé se zde vybíralo v roce 1892 (neštěstí v Březových Horách, při němž zemřelo 319 horníků). Hostivařští sledovali také vlastenecký svět nedaleké Prahy. Když se roku 1889 rozhořel politický spor o odkaz Jana Husa, semkl se národ a začal pořádat sbírky na důstojný pomník, který byl nakonec podle návrhu Ladislava Šalouna postaven na Staroměstském náměstí. Hostivařští na něj nejednou přispěli. Máme dochovaný kuriózní zápis do sbírky z roku 1890, kde namísto jména čteme u částky pěti zlatých: „*Sbírkou jednoho potomka lupičů a žhářů v hostinci Jana Pešauta.*“ Spor totiž vznikl v reakci na výrok knížete Karla V. Schwarzenberga (tedy dědečka současného politika), že husité byli „*bandou lupičů a žhářů*“. Ač pan kníže nebyl daleko od pravdy, nadzvedl tehdy vlastenecké cítění celého národa.

Pravidelně se zde scházeli vojenští vysloužilci hlásící se k postavě barona Josipa Filipoviče (1819–1889), generála rakouské armády, který pocházel z Chorvatska a zamíloval si Čechy, kde dlouhá léta sloužil. Dokonce když byl převelen do Vídně, sám požádal o možnost vrátit se do Čech, čímž si lid i vojáky získal. K jeho největším úspěchům patřilo uklidnění vzpour v Bosně a Hercegovině po vyhnání osmanských pluků a anektování země rakouskou monarchií. Pohřbený je na Olšanských hřbitovech. A v Hostivaři měl od roku 1881 přímo svůj spolek válečných veteránů, kteří se hrdě hlásili k jeho jménu a odkazu. Nebyla náhoda, že právě zde, neboť Jan Pešaut byl jejich členem a kupříkladu při obžínkových slavnostech v roce 1882 veteránům velel ve slavnostním průvodu. V roce 1887 zde dokonce začali hrát divadlo.

—a— *Z Hostivaře, 25. listop. Dělnictvo v zdejší továrně p. Jos. Janouška zaměstnané uspořádalo dne 13. listop. s p. Fr. Haroušem a chotí jeho v čele v hostinci p. Pešauta ples, který skvěle se vydařil a 50 zlatých čistého užtku vynesl. Tento výnos věnován byl k zakoupení školních potřeb chudým školním dítkám a k rozmnožení školní knihovny. Učitelstvo školy zdejší koná tímto milou povinností vzdávajíc dárčům ve jménu školních dítek za tak skvělý dar srdečné díky.*

V hostinci se získávaly peníze i pro školu (Pražský denník, 1881)

P o z o r ! Veřejná dražba.

Spolek voj. vys. a spolek „Hostín“ v Hostivaři dávají do veřejné dražby své, před 2 lety sestavené divadlo, které se prodá za nejvyšší podání. Dražba se započne dne 31. března t. r. o 2. hodině odpoledne v hostinci p. Jana Pešanta v Hostivaři. 3399

Národní politika, 27. března 1889

Spolků se však u Pešautů scházelo víc, jak patřilo k dobovým zvyklostem. Ať už se jednalo o místní (vedle vojáků např. Sokol, Hostín, Osvěta, Sbor dobrovolných hasičů, Barák), nebo o hosty z Prahy, kteří sem jezdili na celodenní výlety (staroměstský odbor baráčníků, vršovický spolek dělníků Kruh aj.).

O strastech nimroda

Ke kuriózní historce došlo v Hostivaři začátkem prosince 1896 a Pešautův hostinec v ní hrál svou roli. Nejprve v novinách vyšel kratičký článek o „*strastech nimroda*“. Hostivařský hostinský a myslivce Václav Šír vyrazil na lov do svého revíru a vrátil se s nepořízenou. Hosté si z něj proto večer utahovali, až z toho „*vznikla mezi nimi mrzutost*“, a hostinský hosty z podniku vyházel. Poranil si však při tom palec a musel se nechat ošetřit. Situace, která by ani nebyla hodna zaznamenání, kdyby nevyprovokovala k reakci přímo pana starostu Hostivaře Antonína Švehlu. K němu asi článek doputoval se zpožděním, zato jej natolik nadzvedl, že do redakce Národních listů poslal mezi svátky vše popisující a vysvětlující dopis. Vzhledem k osobnosti autora a úsměvnosti celé situace jej nabízíme celý: „*Pan Václav Šír přistěhoval se jako pachtýř do hostince »na Budíně« dne 16. listopadu 1896, ale již dne 16. prosince 1896 pro všeliké nepřístojnosti musel hostinec ten opustit. Pan Šír není vlastníkem ani pušky, neřku-li nějakého revíru. V Hostivaři do 9. prosince hon vůbec nebyl, nemohli tudíž ani rolníci, ani pan Šír přijít s bžundou a nemohl p. Šíra nikdo si dobrat. Poranění p. Šíra stalo se tímto způsobem: Pan Šír přistrojil se za mlynářského pomocníka, chodil po obci a přišel též do druhého hostince p. Pešauta č. 114, kde prodal boty, byl bos a všeliké šprýmy provozoval. Při tom opilému čeledínu Josefu Voglovi jal se bosou nohou utírat nos. To Vogla rozzuřilo, skočil na Šíra, porazil ho na zem a zle s ním nakládal, až*

hostinský p. Pešaut čeledína od něho odtrhl. Po osvobození tom shledal Šír mimo četné pohmožděnin, že má vyražený palec u ruky.“

Soška myslivce

K další úsměvné historce zde došlo v roce 1899 a tentokrát se týkala vojenských vysloužilců. Ti zde ve svých spolkových místnostech měli sošku myslivce-vojáka. Polní myslivci měli v armádě zvláštní postavení, dnes bychom možná řekli, že byli členy speciálních vojenských jednotek. Jednoduše díky svým zpravidla výborným schopnostem přesné střelby. Soška tedy zachycovala myslivce coby vojáka a spolek ji používal jako čestnou stráž. Jenomže jej jednoho dne kdosi ukradl, soška zmizela.

Uběhlo několik týdnů, v nedalekých Štěrboholech probíhala místní slavnost s průvodem, které se účastnilo i množství hostivařských obyvatel. Když tu někdo ukázal prstem na sochu v čele průvodu: „*Není to ten zeměbrance myslivce Filipovičů...?*“ A skutečně, štěrboholští chlapci sošku hrdě nesli v průvodu... Když se to vojáci dozvěděli, naštěstí nevzali do rukou pušky, ale šli si stěžovat na okres a případ se začal vyšetřovat. Pan myslivce měl za sebou barvitou cestu. Nejprve putoval do Petrovic k jistému „*sběrateli*“. Jenomže se tam dlouho neohřál a byl znovu ukraden. Tentokrát jej obchodník prodal štěrboholským chlapcům. Pravděpodobně by jim byl brzy rovněž zmizel a možná se objevil v Záběhlicích či Strašnicích. Kdo ví. Každopádně si jej od té doby vysloužilci barona Filipoviče u pana Pešauta hlídali mnohem pozorněji.

Příběh hostivařského chlapce Jozífka Štolbových

Dochovala se nám i smutnější zpráva, která vyšla i v sebraných soudnickách publicisty

a spisovatele Františka Šimečka (Na bařinách života a jiné příběhy ze soudní síně, 1981). Původně byla pod názvem U muziky otištěna v Národních listech 5. 9. 1873, což je zároveň nejstarší námi dohledaná informace o hostinci.

Popisuje příběh hostivařského chlapce Jozífka Štolbových, který byl němý, ale člověk dobrého srdce po mamince. Po tatínkovi podědil velkou sílu a bohužel také občasnou horkost hlavy. Přes svůj handicap si našel místní děvče Barušku Bakovských, a než se stihli vzít před Bohem, začalo Barušce růst bříško. Bohužel jejich vztahu nepřály jiné síly. V červnu roku 1873 se dvojice dostala během tancovačky u Pešautů do sporu. Někdy k ní není třeba ani slov, jimiž Jozífek nevládl. A spor skončil rvačkou mezi ním a dvěma bratry jeho Barušky, Karlem a Antonínem. Byl to nakonec druhý jmenovaný, který němému chlapci do krku zabodl nůž a zbavil jej všech pozemských strastí i slastí. Dostal tehdy pouhé tři roky vězení...

Největší hostivařská veselka

Díky nezdařenému manželství syna Jana Pešauta si můžeme udělat malý obrázek o možná největší hostivařské veselce. Hostinského syn Václav se živil jako řezník a v roce 1899 si vyhlédl vdovu Annu Slánskou, již se rozhodl pojmout za ženu. „*Každý, kdo přišel, byl častován až do půlnoci,*“ čteme v Národních listech o slavnosti, k níž došlo v Hostivaři 28. listopadu 1899. „*Hostina byla opravdu hlučná a veselá, neboť bylo při ní použito, vypito a stráveno: 15 hus, 20 kuřat, 2 skopci, 100 kg masa hovězího a vepřového, 12 hektolitřů piva, 50 litrů vína, 150 sodovek, 100 malinovek, 100 citronovek, vykouřeno 400 doutníků kuba a krátkých, 200 viržinek, 260 cigaret atd.*“ Pan Pešaut hostil všechny celý den a teprve po půlnoci si nasadil svou



U Červených slavil narozeniny i ctěný pan děkan Josef Cháb



Dům, kde kdysi s loutkovým divadlem vystupoval Matěj Kopecký, později chýtral (1975)

hostinskou čepičku, čímž bylo naznačeno, že od nynějška již každý platí sám za sebe. Rakouská měna tehdy byla natolik silná, že hodnotu celého pohoštění hostinský vypočetl na pouhých 1032 korun. Proč to víme tak přesně? Protože se nám seznam dochoval kvůli soudní při, kterou manželé řešili svůj rozvod o osm let později. Jan Pešaut tehdy při snaze pomoci synovi při vyrovnání zažaloval snachu o celou útratu, neboť ji dle jeho slov objednala ona a nikdy nezaplatila. Je takřka jisté, že pan hostinský vzhledem k okolnostem svůj seznam poněkud „vytučnil“ (snacha nakonec výměnou za smír zaplatila pětinu ceny), ponechme si však představu největší hostivařské svatby, o níž podle pana redaktora Národních listů „celá obec kolik let mluvila“. Probíhala právě v podniku u Pešautů.

Sám pan hostinský nakonec v Hostivaři nezůstal. 22. března 1900 odešla na věčnost jeho manželka Anna, snad tragédie třiapadesátiletého hostinského vybičovala k novým aktivitám. Zapojil se do politiky, znovu se oženil, roku 1903 se mu narodil další syn Jan a nová rodina se nakonec odstěhovala do Nuslí, čímž s Hostivaři přestává být spojena.

Hostinec však fungoval dál, dokonce se zde ještě nějakou dobu držel název U Pešautů. V roce 1904 byl exekučně dražen a za 12 100 korun jej koupil Václav Štěpán, sládek z Dobřejovic, se ženou Karolinou. Byl to dobrý kup, soudní znalec dům předtím ohodnotil na takřka dvojnásobek

ceny. Později se měnil podle aktuálních majitelů. Nejvíce vidět byl za éry U Červených, kdy vojenské vysloužilce vystřídal místní spolek Československého červeného kříže. Často se zde hrála divadelní představení, ať už je pořádal Sokol, nebo třeba Volná myšlenka (pokud zrovna nehrála U České koruny na radnici). Občas sem zajelo oživit repertoár také tzv. Pražské okružní divadlo. Vystřídalo se zde mnoho hostinských, za první republiky byl podnik spojen s pivem z Velkých Popovic.

Od Anny Červené zakoupil podnik s domem i pozemky manželský pár Františka a Anny Sochorových na jaře 1931, zaplatili za něj necelých 200 000 korun.

K další tragédii zde došlo 6. května 1933 právě za éry hostinského Františka Sochora. Dvacetiletý zedník Antonín Hrdina hájil čest svého bratra Jaroslava, který na místní zábavě hrál na buben. Jaroslav se opakovaně dostal do rvačky s dalším hostem, dělníkem Václavem Heřmanem, až spor vyřešil Antonín – o hlavu Heřmana roztříštil půllitr. Zraněný mladík si nechal poranění ještě večer ošetřit v nemocnici u doktora Zdeňka Kurze, v dalších dnech byl však podivně malátný. Přesto odmítl zůstat v nemocnici, kterou znovu navštívil. Bohužel deset dní po incidentu na následky úderu do hlavy nečekaně zemřel. Soud po výsledku dvanácti svědků překvapivě uznal Hrdinovo zdůvodnění, že toho večera vypil na tři desítky piv, takže „byl namotán“ a nevěděl, co dělá. Nebyl proto odsouzen za vraždu, ale pouze za opilství a odseděl si nakonec jenom dva měsíce. Neštěstí umocňoval fakt, že ačkoliv zesnulý Heřman nebyl rovněž žádný andílek, byl ženatý a měl malé dítě.

Konec hostince s komunistickým režimem

Bohužel je Pešautův hostinec dalším z těch, které zničil komunistický režim. Prostory vyvlastnil, ale o vedení hostince a jednoho z kulturních center Hostivaře zájem neměl. A tak zde vznikla pobočka vinohradských Pražských papíren a vyráběly se tu dopisní obálky. Z části prostoru se později staly byty. Hlavní sál byl v 80. letech přeměněn na sklad krčské velkoprodejny nábytku Dům bytové kultury. Smutný osud místa, kde kdysi ožívala na divadelních prknech Jiráskova díla nebo kam během svých štací zavítalo i loutkové divadlo Matěje Kopeckého.

Teprve porevoluční doba do prostorů někdejší Pešautovy restaurace vrátila lokál, tentokrát specializovaný na kulečník – biliár. Sídli zde Billiard Club Sogaard, který otevíral 2. července 1996, a má tak za sebou sympatických dvacet let provozu.

● Lukáš Berný



Dnes je z někdejšího skladu nábytku biliárový klub